

Anbudet

Eskilstuna - Strängnäs Släktforskarförening

Informationsblad för Eskilstuna - Strängnäs släktforskarförening

Nr 2/99

Vi ställde några frågor:

Till Anita Carlsson och Gerd Niedergesäss, våra nuvarande lokalvärdar.

Det här skall förhoppningsvis kunna bli ett stående inslag i tidningen, en liten intervju med några av våra medlemmar.

- Vad var det som gjorde att Du började släktforska?

- Anita: Jag sade egentligen åt min Pappa först att han skulle börja släktforska, han var ju pensionär och hade "all tid i världen"!

- Gerd: Hade tänkt på det i många år, men började egentligen som dom allra flesta alldeles för sent.

- Hur länge har Du hållit på?

- Gerd: Jag började 1994, det fanns intressanta människor på min makes sida i Tyskland.

- Anita: 1982 började jag och jag har sparat alla beställningslistor över mikrokort som jag har lånat för att veta vad jag har gått igenom för material.

- Vad forskar Du på?

- Anita: Östergötland, Bohuslän, Halland, Sörmland, Värmland. När jag började forska kunde det ta upp till TRE månader innan jag fick kort som jag beställt över Östergötland.

- Gerd: Sörmland, Ärla, Tumbo, jag har många pigor och drängar som har rört sig mellan gårdarna så det är mycket jobb med att spåra dem. Dessutom har jag Småland, Dörby (känt för sin mjölkbonde), Madesjö och Örebro.

- Vad har varit och är det största problemet?

- Gerd: Att få tiden att räcka till, att läsa gammal skrift är mycket svårt, det är lätt att villa bort sig, till och med att hamna på "fel spår".

Anita: För mig är det ett stort problem att forska på folk i Amerika.

- Har Du hittat några "Patentlösningar"?

- Anita: Nej, det finns inga, det är bara att vara noggrann och inte ge upp.

Det här hade kunnat vara våra lokalvärdar om bara kameran hade fungerat.

- Gerd: Nej, noggrannhet är A och O och att man antecknar var man hittar allting.

Det är "Blod, Svett och Tårar", men "förbaskat" roligt!

- Hur långt bakåt har Du kommit?

- Gerd: 1745, Jag har en "liten Trumslagare" med 14 barn.

- Anita: 1642.

- Har Du egen mikrokortläsare?

- Anita: Ja, men bara en som läser kort "på tvären".

- Gerd: Ja det är samma för mig och det är jättejobbigt!

-Har Du dator och släktforskarprogram, och i så fall vilket?

- Gerd: Ja jag registrerar min uppgifter i Disgen.

- Anita: Ja, jag har dator, men inget släktforskarprogram, jag skriver och registrerar mina resultat efter ett eget system som

är manuellt upplagt.

- Vad har Du för övrig datautrustning?

- Anita: Jag har skrivare.

- Gerd: Samma här, jag har också skrivare kopplad till datorn.

-Vad är det som får Dig att fortsätta forska?

- Gerd: Som jag sa förut, det är kul, spännande, man känner verkligen historiens vingslag.

- Anita: Jag håller med Gerd, det är spännande och nyfikenheten finns ju fortfarande kvar.

- Brukar Du åka till några arkiv för att forska?

- Anita: Inte speciellt ofta, Jag har varit en gång på krigsarkivet, men blev inte hjälpt utan snarare mycket dåligt bemött!

- Gerd: Ett fåtal gånger om man bortser från Leksand, "jag skall åka när jag får tid"!!!

- Har Du gått några släktforskar-kurser?

- Gerd: Ja jag har gått hos Anita, ja Anita Carlsson, sekreteraren alltså.

- Anita: Ja, jag gick hos något bildningsförbund.

- Har Du träffat någon "okänd släkting tack vare din forskning?"

- Anita: Nej, tyvärr, men släktingar på håll har letat reda på varandra, i Syd-Afrika och dom har jag träffat.

- Gerd: Nej, inga okända, "bara kändisar".

- Hur är det att vara lokalvärd?

- Gerd: Det är mycket trevligt att vara lokalvärd, man får så mycket tillbaka.

- Anita: Jag håller med, det är kul när man kan hjälpa till med något.

ESSF Adress:

Eskilstuna - Strängnäs
släktforskarförening
Box 14126
630 14 ESKILSTUNA

Postgiro:

73 81 41-1

Redaktion**Redaktör:**

Arne Carlsson
Gillbergavägen 140
632 36 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 42 64 10
Fax 016 - 42 64 10
Mobil 070 - 588 06 10
E-post arne@caritakonsult.se

Adressändring

Skickas till Kassören!!

Medlemsavgifter 1999

Fullbetalande 125.- / år
Familjemedlem 25.- / år

Eftertryck eller citat

Får gärna göras ur Anbudet under förut-
sättning att källan och författare anges.
Anbudet ges ut 4 ggr per år i ca 350 ex
och framställs och kopieras hos:
Carita Konsult & Service i Eskilstuna
Tfn 016 - 42 64 10

Öppet i klubblokalen 1999

Under **hösten** planeras att hålla lokalen
öppen: **(OBS! Nya kvällar!)**

Torsdagarna:

2/9, 7/10, 4/11, 2/12
kl 18.00 - 20.00

Lördagarna:

21/8, 25/9, 16/10, 20/11
kl 11.00 - 13.00

Vi försöker ha gott kaffe o speciellt gott
varmvatten till Te, någon form av fikabröd
eller kakor tillgängligt till självkostnads-
pris.

Busslinjer

Enligt uppgift så går följande bussar till
Mälarsjukhuset: (Från Strängnäs nr 720),
Servicelinjen, 101, 122 och 127 i Eskil-
stuna

Styrelse 1999**Ordförande:**

Arne Carlsson
Gillbergavägen 140
632 36 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 42 64 10
Fax 016 - 42 64 10
Mobil 070 - 588 06 10
E-post:
arne@caritakonsult.se

Vice Ordförande:

Kajsa Nilsson
Lundvägen 3
645 32 STRÄNGNÄS
Tfn 0152 - 120 01
Fax 0152 - 120 01

Sekreterare:

Anita Carlsson
Gillbergavägen 140
632 36 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 42 64 10
Fax 016 - 42 64 10
Mobil 070 - 547 89 40
E-post:
anita@caritakonsult.se

Kassör:

Margareta Gustafsson
Åkerövägen 6
633 47 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 13 11 80
Fax 016 - 14 71 00
E-post:
magn37@hotmail.com

Övriga styrelsemedlemmar:

Britt-Marie Stenquist-Ason
Stensäter PL.2279
635 06 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 940 03
E-post:
bm.ason@swipnet.se

Margareta Bergqvist
Vandrarvägen 19
645 32 STRÄNGNÄS
Tfn 0152 - 126 36
E-post:
bergqvist.015212636@telia.com

Björn von Porat
Gullringsgatan 7
645 32 STRÄNGNÄS
Tfn 0152 - 155 57

Manus och utgivningsdagar för Anbudet 1999

Nr 2	-"	15/4	-"	30/4
Nr 3	-"	30/8	-"	13/9
Nr 4	-"	19/11	-"	6/12

Parkeringsplats

Till dig som kommer med bil så finns det
parkeringsplats på baksidan av Admini-
strationsbyggnaden.

Kör in första vägen till vänster efter kur-
van uppe vid sjukhuset så har du parke-
ringsplatsen till vänster (på baksidan av
huset).

Ringklocka

Vi har nu fått en ringklocka till vår lokal.
Du kan komma in genom den första yttre
dörren, knappen sitter till vänster om
innerdörren. När lokalen är öppen för
medlemsträff så skall du ringa på klockan
så kommer någon och öppnar för dig.

Så har vi då haft vårt årsmöte gällande 1998 års verksamhet och för min egen del så tycker jag att det blev ett bra årsmöte även om tiden blev lite väl knapp tilltagen för frågor och diskussion, vi hade ju ett mycket intressant föredrag att se fram emot.

Styrelsen hade ju valt att lägga årsmötet på en Lördag för att ge våra medlemmar möjlighet att komma och gå under relativt dagsljus.

Tyvärr så har jag inte hört några kommentarer huruvida det var ett bra eller dåligt alternativ, men det finns ju stora chanser att ta upp det vid andra tillfällen.

Årsmötesprotokollet redovisas på annan plats i tidningen varför jag inte tänker ta upp alltför mycket om mötet som sådant.

Det efterföljande föredraget om hur man kan leta efter den där förargliga okända fadern gav nog många ett stort antal fina tips och ideer.

Styrelsen har efter årsmötet haft möte och vi har kommit underfund med att det behövs flera medlemmar som kan ställa upp och hjälpa till i olika sammanhang, vi har ju en mängd olika aktiviteter "på gång" och planering och genomförande av dessa tar naturligtvis en del tid som kanske inte finns i tillräckligt stor omfattning inom enbart styrelsen.

Vi planerar en resa till hösten till Leksand, där behövs det någon som kan vara med och hjälpa till med bokningar etc.

Det kommer att bli behov av folk som är intresserade av att kontrollläsa våra dataregister när vi nu kommer att konvertera dem till ett modernare system så att vi har riktiga uppgifter att jobba med framöver, vi har hittat lite underligheter som måste kollas upp.

Sedan ligger det i vår planering att fortsätta läsa kyrkoböcker och registrera ännu mera material så att vi täcker in vår östra del av vårt område lika fint som vi nu kommer att få på "Eskilstunasidan"! Och naturligtvis fortsätta både framåt och bakåt i tiden

Styrelsen fick ju årsmötets förtroende till att anskaffa modernare datautrustning och programvaror som klarar av att hantera vårt allt större register över födda, vigda och döda. Vi har gått ut till en del

företag och förvaltningar för att söka sponsor- och kulturbidrag för denna verksamhet och som motprestation så kommer vi att ta in en del annonser i vårt föreningsblad som ju sprids inte bara till våra egna medlemmar utan även ut över större delen av Sveriges avlånga land, till de föreningar som vi "byter tidning" med.

Här finns det naturligtvis plats för egna initiativ om så önskas, även privata sponsorbidrag tas emot med stor glädje.

Som nämdes på årsmötet så har föreningen redan fått möjlighet att skaffa en dator till en mycket rimlig kostnad och den kommer nu att moderniseras ytterligare med mera internminne, en CD-läsare, vi skall skaffa en skrivare och naturligtvis erforderliga program, allt till lägsta möjliga kostnad enligt beskedet från årsmötet som ju är föreningens högsta beslutande organ.

För att klara av att läsa mikrokort som står på högkant så har styrelsen beslutat bygga om de läsare som finns i lokalen plus att vi har erhållit en läsare som gåva, vilken också nu är ombyggd.

Det tillsammans med våra datorer ger oss bra möjlighet att ordna "läs- och registreringsträffar" i lokalen där vi tillsammans kan läsa mikrokort, få hjälp av och stötta varandra och samtidigt troligen lära oss en hel del både vad det gäller handstilar och livsöden.

Vi har också fått tillgång till och kunnat kopiera de första numren av Anbudet som hade Lars i Lycktan som redaktör och utgivare och där har vi konstaterat att Eskilstuna - Strängnäs Släktforskar-klubb konstituerades på våren 1980.

Det innebär som Du säkert ser med en snabb huvudräkning att klubben, som nu är en förening med samma namn kommer att fira sitt 20-års jubileum under år 2000 (Tjugohundra). Även det har vi planer på att fira, bland annat med en stor utställning i samarbete med Eskilstuna Stadsbibliotek

Är du intresserad av att hoppa med i någon arbetsgrupp så hör av dig till sekreteraren, du kommer naturligtvis att få hjälp både med att komma igång och "under resans gång" och inte minst kommer du att vara med i ett härligt gäng som "jobbar tillsammans för föreningen".

Om du har egna ideer om vad vi skall syssla med i föreningen så gäller naturligtvis samma sak, hör av dig till styrelsen och tala om vad du vill att vi skall ordna så får vi ta upp det till diskussion och se vad som kommer ut av det hela.

En reflektion efter de träffar som vi har haft under en tid nu är att dataintresset är mycket stort inom föreningen, så pass stort att det vid våra träffar hittills har varit "fullsmockat" i lokalen. Så många medlemmar på en gång att det nästan inte går att ta sig fram. Det är ju i och för sig ro-

ligt, men jag misstänker att det kan finnas någon/några som tycker att det var nog lite väl trångt. Det tyder på att vi behöver ordna flera sådana träffar med liknande eller samma ämnen.

En sak att beakta i sammanhanget är att demoprogrammen för både Holger och Disgen ligger kvar i datorerna i lokalen och att det alltid finns möjlighet att "leka med programmen" och prova sig fram.

Dessutom brukar det väl vid de flesta tillfällena då lokalen är öppen finnas någon där som har något av programmen själv och som kan visa hur man gör när man bär sig åt.

Nu gör jag som ordförande så som det brukar vara på mötena: lämnar ordet fritt och hoppas på en innehållsrik tidning och en skön vår.

Arne Carlsson

En cirkel är inte bara en rund ring!

Jag har under ett antal dagar och kvällar lett en studiecirkel för nybörjare i släktforskning. Cirkeln riktade sig i första hand till föreningens medlemmar och har skett i samarbete med Studieförbundet/Vuxenskolan. Ett telefonsamtal kom även från Medborgarskolan som hade fått 6 st anmälningar, men efter att Medborgarskolan ringt runt till intressenterna visade det sig att endast 3 st. fortfarande var intresserade varför ingen kurs blev av från deras sida.

Emellertid så startade vi med fyra deltagare. Under några lördagar höll vi till i vår föreningslokal när den inte var öppen för någon annan verksamhet. När deltagarna var tillräckligt inlärd på tillväggångssättet att forska så avslutade vi med dels att en heldag besöka landsarkivet i Uppsala, för att själva forska på vårt eget material och som en sista kväll få gå igenom Eskilstuna Stadsbibliotek, under ledning av Björn Lindwall för att där få en inblick på vad biblioteket har att erbjuda förutom släktforskarrummet.

Anita Carlsson

Datorer, intressant eller?

Den 27 februari hade ESSF en träff hos företaget BetaData i Eskilstuna för våra medlemmar. Träffen riktade sig till deltagare som inte hade någon datorkunskap eller datorvana alls.

10 st. deltagare hade anmält sig och Kjell Flygenius började med att presentera sitt företag. Därefter så började Arne Carlsson med att gå igenom en dators uppbyggnad från den tomma burken (skalet) och vad de olika "grejorna" har för funktion samt vad det finns för olika skärmar.

En liten fikapaus satt inte i vägen så småningom och sedan fortsatte informationen. Totalt tog det fyra timmar i anspråk innan alla olika förklaringar hade retts ut.

Anita Carlsson

Leksand

Helgen den 2 och 3 oktober åker vi till Leksand för att forska. Några priser är i skrivande stund inte fastställda. I nästa nr. av Anbudet skall priserna vara klara. För närmare information och anmälan, ring Anita C på tel. 016 - 42 64 10.

Nya Medlemmar

Vi hälsar följande nya medlemmar hjärtligt välkomna till föreningen med en glad blomma.

Andersson	Barbro	Näktergalsvägen 35	633 69	SKOGSTORP	016-26084
Blomberg	Anne-Marie	Barva, Orresta I	635 04	ESKILSTUNA	016-93083
de Canésie	Karin o Lennart	Floravägen 86	737 43	FAGERSTA	0223-14441
Eriksson	Peter	Sturegatan 13 A II	632 30	ESKILSTUNA	016-425731
Forsberg	Gunnel	Gillesvägen 4, Merlänna	645 91	STRÄNGNÄS	0152-51337
Johansson	Inger	Karlsrogatan 10 A	644 30	TORSHÄLLA	016-357528
Karlberg	Karl-Inge	Mellänvägen 35	633 69	SKOGSTORP	016-25257
Lodström	Evy	Klostergatan 21	645 30	STRÄNGNÄS	0152-12682
Magnusson	Lars	Mestavägen 18	632 36	ESKILSTUNA	016-423800
Olsson	Sven och	Trädgårdsgatan 31	645 31	STRÄNGNÄS	
Ericson	Anna Lisa				
Rydén	Gunilla	Källgatan 3 B	645 31	STRÄNGNÄS	
Sjögren	Billy	Tegelbruksgatan 22 A	644 33	TORSHÄLLA	

Föreningsträff i Strängnäs

Årets första föreningsträff hade vi i Strängnäs den 2 mars på biblioteket som vanligt. Lite annorlunda var det dock eftersom mottot var "jag har kört fast" och medlemmarna ombetts ta med material som vi kunde arbeta med.

Vi var tretton personer och när vi inventerade vad var och en ville ta itu med så hade någon tänkt titta på Internet (vi hade fyra uppkopplingar tillgängliga), några använde Sveriges dödbok, titta på historiska stadskartor (ny CD) och i övrigt diskutera vägar att komma vidare.

Eftersom mikrofilen för Strängnäs kommun finns på biblioteket passade någon på att använda läsapparaten. I den andra läsapparaten hjälptes vi åt att tyda ett svåräst fiche och ytterligare någon fick hjälp att tolka andemeningen i en avskrift av domstolsprotokoll.

Naturligtvis hade man kunnat utnyttja bibliotekets resurser ännu mer t ex Emigranten, Söderskivan, kolla Libris och historisk bibliografi på Internet efter litteratur med anknytning till landsdelar man forskar i men chansen finns nästa träff den 6 april kl 18.30. Ja, vi hann naturligtvis fika och prata också under de två timmar träffen varade.

Margareta Bergquist

Håll ögonen på

Föreningsnytt i Eskilstuna-Kuriren och Folket för löpande information om händelser i föreningen som inte är annonserade i Anbudet.

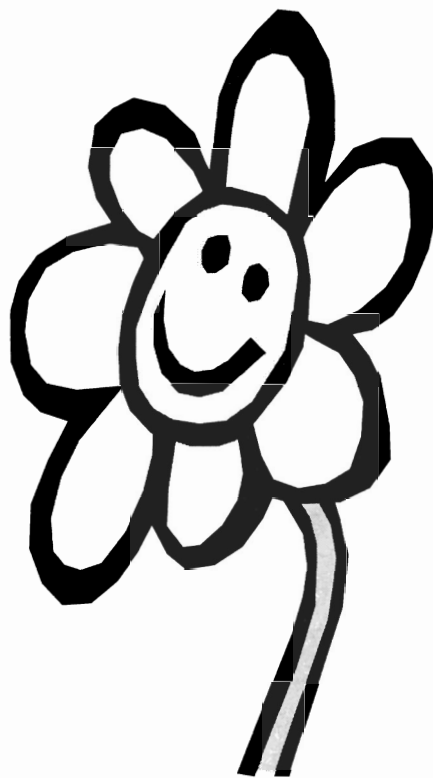
Stockholms stadsarkiv

Man kliar sig i huvudet över arkivens olika policy vad gäller sekretessbelagt kyrkoboksmaterial. Döm om min förvåning när jag besökte SSA och ville kolla dödbok för Högalids församling 1944 och på min fråga fick svaret att den fanns på fiche att läsa på egen hand.

Man har satt ut födda, vigda, döda t.o.m 1947 för allmänt bruk (om det är möjligt för volymens omfattning).

Uppsala landsarkiv är ju mycket restriktiva så jag önskar att jag hade fler stockholmare i släkten och inte en massa sörmänningar. Man får tydligen ta seden dit man kommer! Detta sagt med hänvisning till min tidigare fundering angående "luckan" dvs 1929-1970.

Margareta Bergquist

Efterlysningar

Från en Matt Matteson i San Diego i USA har jag fått en förfrågan om hjälp med att försöka hitta hans farfarsfars och farfarsmors släkt i Sverige.

Följande uppgifter har han lämnat:

"**Bengt Matteson** född 3 augusti 1838 eller 8 mars 1838 i Malmö.

Christina Bergström född 6 april 1848 eller 4 mars 1848 i Eskilstuna. Kan också vara **Christina Brun**.

Gifta 1867.

De hade en dotter **Anna** född 23 januari 1868.

De utvandrade 1869 och kom till Chanute Ks.

Detta är allt vi vet".

Jag- och flera med mig har förgäves försökt att lösa detta. Vi har letat på Mattsson- och Mattiasson familjer i och runt Malmö, men inte funnit någon som stämmer. Och vi har sökt i Eskilstuna. Där finns många Bergström. Vi har funnit en Christina Bergström född 1848 men det tycks inta vara den vi söker.

Därför skickar jag detta till några släktforskarföreningar runt Eskilstuna liksom till föreningar i Malmöområdet. Kanske någon känner igen--- eller rent av är släkt med Matteson - Bergströms!?

Vi är tacksamma för alla tips!

Hälsningar

Linnea Blom

Södra Storgatan 16
252 23 MALMÖ
Tfn 042 - 12 89 88

Jag söker boken:

VÄSTGÖTASMÅLÄNNINGAR VID
VÄTTERN

av Erhard Blomqvist.

Rune Lennstrand
Rektorsvägen 7 A
633 44 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 14 46 16

Fotokopior från SVAR

Jag förmodar at det är fler än under-tecknad som läser Nättidningen Rötter på Internet då och då och kanske också följt insändardebatten om Riksarkivet och släktforskarna.

För egen del har jag retat mig länge på att SVAR (läs Riksarkivet) inte uppdaterar SVAR-katalogen på Internet. Den innehåller samma uppgifter om tillgäng-

ligt kyrkoboksmaterial som lades ut 97-04-17 och det har ju onekligen hänt en del sedan dess. Bl a är Södermanland färdigfilmata och alltså finns mycket sent material även om det är sekretessbelagt.

Det lär ska bli bättre i sommar när SVAR får en ny dator eller om det var ett nytt datasystem, men jag tror det inte förrän jag ser det, det sade man nämligen redan förra våren. Uppgifterna finns i pappersformat men många med mig använder säkert Internet hemma för att snabbt se vad som kan beställas.

För att prova hur det fungerar beställde

Fortsättning på sidan 6

Nära dig. Varje dag!

Eskilstuna Rekarne
Sparbank AB

016-15 80 00

Fortsättning från sidan 5

jag kopia på uppgifter i dödboken för både min farmor (död 1951) och mormor (död 1961). Jag hade ordentlig uppgift om tidpunkt och församling men saknade dödsorsak som jag gärna ville ha. Jag angav i vilket släktskap jag stod till personerna ifråga, fast det vet jag inte om det behövs, och drygt en vecka senare fick jag mina kopior. Det enda felet jag gjorde var att inte begära för ytterligare en person eftersom kopiorna kostar 15:-/st och lägsta debitering är 50:-. Det fanns alltså "utrymme" för en kopia till!

En fundering som man får i samband med detta är, hur ska unga nya släktforskare få fram uppgifter från det som jag kallar "luckan", dvs tiden mellan 1929 då sekretess fortfarande gäller och 1970 då Sveriges dödbok finns, (åren 1968-1969 är inte så användbara på SVD eftersom endast personnr är sökbara).

Det är en lång tidsperiod då man endera måste uppsöka respektive landsarkiv personligen eller betala dyrt för att få uppgifterna skickade. Man ska ha en bra ingång för att kunna få en å två (ett extra uppslag) upplysningar gratis. Hör gärna av er och rätta mig om jag har fel eller någon har en bra lösning på problemet.

Att problemet är störst för unga forskare beror naturligtvis på att många hamnar i "luckan" bara två, tre generationer tillbaka och ofta har dålig kunskap om sina släktingar redan en generation tillbaka.

Margareta Bergquist

Historiska stadskartor

Lantmäteriverket i Gävle har tagit fram en mycket fin CD-skiva med gamla stadskartor som jag genast inhandlade eftersom jag är väldigt intresserad av kartor i allmänhet och gamla i synnerhet.

Det är tre olika kartserier från tre tidsperioder och den äldsta kallad Wiblingens är från ca 1790. De två andra Wermings och Ljunggrens är från ca 1810 och ca 1850. Som alltid med bilder i datorer tar det ganska lång tid innan de har laddats in och så småningom framträder på skärmen. Men den som väntar på något gott väntar inte för länge. Hur pass lång tid det tar beror givetvis på datorns prestanda som enligt specifikationen som minimum skall var 486/33 MHz med 4 MB intern

minne, CD-läsare med dubbel hastighet, grafik med 65 536 färger (16 bit) 680x480, Windows 95/NT och ca 8 Mb utrymme på hårddisken.

CD-skivan innehåller som titeln säger stadskartor, ca 200 st men det finns faktiskt en bra bit av omgivningarna med också. Genom att man kan förstora och vrida och vända på bilden får man ut en hel del. Många men inte alla städer är representerade med alla tre kartorna, de flesta med två och någon enstaka endast en med karta.

Utskrift då? Ja, där måste man ha en betydligt bättre skrivare än jag har och helst färg också. Om det tar lång tid att få upp kartan på skärmen tar det ännu längre tid att få ut den på skrivaren. Med min långsamma skrivare trodde jag faktiskt att det hela hade hakat upp sig.

Vad kostar kalaset? 457:- kronor inkl moms och porto. Skivan säljs genom Archeion AB också och Holger-användare har fått erbjudande därifrån till ungefär samma pris tror jag. Lantmäteriet skickar mot faktura, ej postförskott.

När vi talar om kartor måste jag också berätta ett tips jag fick av en kollega. Kartor från 1800-talets slut över våra svenska städer finns i Nordisk familjebok, åtminstone i "Uggle-upplagan" som är den upplaga jag tittat i. De är naturligtvis ganska liten skala men man får ändå en uppfattning om staden ifråga.

Margareta Bergquist

Livsfarligt vänsterprassel

Hattarnas krig mot Ryssland 1741-42 var en illa planerad historia som slutade med katastrof och nederlag. För det första var de svenska trupperna över huvud taget inte stridsdugliga. Lagg därtill att underhållstjänsten och inkvarteringarna var uselt ordnade med påföljd att soldaterna massvis dukade under för farsoter. Av de 18 000 man, som överfördes till krigsskådeplatsen i Finland, kom endast 6 000 å 7 000 tillbaka hem. En av de som inte återsåg hemorten var soldaten nr 917 Johan Bruhn vid Gripsholms kompani. Han dog den 4 augusti 1742' under arméns reträtt från Fredrikshamn till Helsingfors.

Den nye soldaten

Det blev nu roteböndernas sak att skaffa fram en ny soldat för Brunnsta rote i Gåsinge socken. I fredstid hade man tre månader på sig, men eftersom det var krig så gavs respit till nästkommande mars månads utgång. Den 13 april 1743 synes ett rekryteringsmöte ha hållits ty då anställdes en yngling vid namn Erik¹, född den 25 december 1721². Vad han hette mer än Erik vet jag inte, men som soldat fick han bära namnet Brunn, även stavat Brun eller Bruhn i källorna. Gissningsvis kan hans patronymikon ha varit Persson eftersom hans äldste son döptes till Per. Hans härstamning har jag ännu inte uttrönt, men han var i alla fall sörmlänning, troligast från Gåsinge eller någon grannsocken.

Det är väl knappast troligt att den nye soldaten omgående kunde påbörja sin tjänst. Antagligen arbetade han som dräng på någon gård, och från en sådan anställning kunde han inte bli fri förrän den 24 oktober. Eljest var ju Södermanlands regemente engagerat i flera aktioner under 1743. Den mest kända av dessa var den så kallade stora daldansen i Stockholm den 22 juni.

När mantalslängden upprättades i november 1743 skrevs Erik Brunn som ogift på Brunnsta soldattorp³. Torpet är beläget vid Övre Marvikens västra strand och heter idag Björknäset⁴. Huvudrotegården Brunnsta låg en kilometer söder om Skeppsta bruk och är numera sedan länge försvunnen.

Enligt påföljande års mantalslängd har Erik Brunn gift sig⁵. Hustrun hette Karin Johansdotter och var född omkring 1726⁶. Också hennes härkomst är okänd. Makarna har inte påträffats i Gåsinge vigselbok. Ej heller i Björnlunda, Dillnäs och Frustuna vigselböcker.

Det var nu fred i Sverige fram till år 1757. Under denna period föddes tre barn i Brunnsta soldattorp, Per 1746, Anna 1750 och Johan 1754. Erik Brunn tycks ha varit en begåvad och framåt ung man, ty den 29 april 1749 avancerade han till korpral⁷.

Pommerska kriget

År 1756 överföll den preussiske kungen Fredrik II Sachsen. En koalition bestående av Frankrike, Österrike och Ryssland enades då om att begränsa det allt starkare Preussens landutvidgning och ett nytt storkrig utlöstes i Europa. Mot fagra löften om att återfå förlorade områden i Pommern lockades det svenska rådet att gå med i koalitionen. Sålunda beslöt man att ingripa i kriget år 1757 och överskeppa 17 000 man till Svenska Pommern. I denna kontingent skulle ingå sex kompanier ur Södermanlands regemente⁸.

Bland de som nu beordrades att dra ut i fält var korpralen Erik Brunn. Det vet vi, för han var närvarande vid den generalmönstring som förrättades inför transporten till Pommern. Den ägde rum vid Dalarö skans i Stockholms södra skärgård den 11 augusti 1757.

Preussen var illa ansatt, och svenskarna hade tänkt sig en militärpromenad i Pommern för att ta tillbaka de områden som förlorats 1720. Men så blev det inte. Fem sommarfälttåg och ett vinterfälttåg av och an över den svenskpreussiska gränsen ledde till ingenting utom förstörelse, krigskostnader och stora manskapsförluster, mest genom sjukdom. Kriget slutade för Sveriges del den 22 maj 1762 med en separatfred som slöts genom drottningens förmedling. Det passade ju bra eftersom hon var syster med den preussiske kungen.

Södermanlands regementes insatser i kriget är utförligt beskrivna i *Kungl. Södermanlands regemente under 350 år*. Jag skall därför inte här gå in på de olika skärmytslingarna med preussarna och marscherandet hit och dit. Hur mycket av detta som Brunn var med om vet vi inte. Vi kan blott följa honom i generalmönsterrullorna.

Vid generalmönstringen i Altefähr på Rügen den 18 februari 1758 hade regementet 15 procent sjuka⁸. Korpralen Brunn var dock frisk och närvarande vid mönstringen. Däremot var han sjuk i kvarteret när generalmönstring hölls ett år senare den 12 februari, också i Altefähr. Vid det tillfället hade regementet 38 procent sjuka.⁹ Men Brunn kryade på sig, för den 18 december 1760 förordnades han att göra tjänst som underofficer vid kompaniet⁸. Antagligen hängde detta samman med befälsbristen som uppstod då många officerare reste hem till riksdagen vid denna tid.

Hustru Karins snedsprång

Två månader efter det att maken begivit sig ut i kriget födde hustru Karin en son som döptes till Erik. Allt talar för att detta barn måste ha dött i spädd ålder. Karin var nu 31 år gammal och satt ensam på soldattorpet med tre minderåriga barn. Enligt domboken skulle hon fram

till denna tid ha avlat fem barn med maken men något belägg för detta finns inte i socknens födelsebok. I vilket fall kan hennes situation tyckas ha varit bekymmersam, men hon var ingalunda strand-satt. När soldaten var borta på kommandering var nämligen rotebönderna skyldiga att "ombesörja torpets underhåll, bruk och inbärgning".

En av dessa rotebönder var Daniel Mårtensson i Garskog, en gård som tillhörde Skeppsta bruk⁴ och som ligger vid Ax-sjön omkring två km sydväst om Brunnsta soldattorp. Daniel var vid denna tid en 35 års karl, liten och klen till växten samt ofärdig i högra låret till följd av ett slag som han fått i sidan när han var barn. Han var gift och hade två barn⁶. Förmodligen var han en nära vän till familjen eftersom han stått fadder till både sonen Johan och sonen Erik när dessa döptes. Då Erik Brunn gav sig iväg ut i kriget bad han Daniel Mårtensson se till att hustrun fick ved hemkörd och upphuggen under den tid han blev borta.

Och visst blev korpralens önskemål uppfyllda, men han hade nog inte räknat med att hustrun skulle bjuda bonden på så mycket brännvin efter fullgjort arbete,

att denne inte var i stånd att ta sig hem till Garskog. Några gånger blev Daniel därför tvungen att övernatta i hustru Karins säng. Och när han låg där kom hon till honom och de övade otillåtet "köttsligt umgänge" som man uttryckte det på den tiden.

Vid ett tillfälle hjälpte en viss Anders Jansson i Gåsinge hustru Karin att köra upp vreten vid soldattorpet. Under hela tiden han var där, låg Daniel Mårtensson i hustru Karins säng. Anders blev bjuden på middag och när han ätit gick korpralshustrun till sängen där Daniel nöp henne i kjorteln och drog henne till sig.

Hemkomst och avancemang

Redan i juli månad 1762 kom ett av regementets kompanier hem från Pommern. De övriga kom i november⁸. Att Erik Brunn fanns med i den senare kontingenten behöver man nog inte tveka om. Nio månader senare, den 25 augusti 1763, föddes nämligen dottern Katarina.

Den 15 oktober 1765 befordrades Erik Brunn till rustmästare vid Gripsholms kompani¹⁰. Den tillfredsställelse han bör ha känt över att ha blivit underofficer grumlades en månad senare när den nyfödda dottern Maria avled efter nöddop.

Under år 1766 kunde makarna och de två yngsta barnen lämna det lilla soldattorpet och flytta in på Bosveds rustmästarboställe i Toresunds socken. De två äldsta barnen Per och Anna var då redan utflugna¹¹. På det nya stället kom man verkligen på grön kvist. Här hade man t o m råd att hålla sig med en piga. Dessutom fick Erik Brunns mor en fristad på gården åren 1766-67¹². Vad hon hette är okänt.

År 1767 var hela familjen samlad igen. Dottern Anna ersatte pigan och sonen Per behövdes förmodligen för att hjälpa till med lantbruket¹³. Påföljande år föddes så det yngsta och sista barnet, dottern Maria Kristina (Maja Stina), min ff mf m. Erik Brunn stod på toppen av sin karriär och nu dög inte vem som helst som fadder till den lilla flickan. Det fick bli föraren välborne herr Adam Ludvig Hjulhammar på Häringstorp, rustmästaren välborne herr Jean Adolph Klingspor och fröken Elsa Catharina Hjulhammar. Pigan Maria Andersdotter var "katten bland hermelinerna". Föraren Hjulhammar var granne till familjen. Efter diverse krigiska bravader blev han med tiden kapten, erhöll avsked 1793 och slutade sina dagar 1830 som postmästare i Malmköping¹⁴.

Förhör

Men hustru Karin hade ohyggliga samvetskval för den svåra synd hon begått när maken var i Pommern. Till sist orkade hon inte längre bära på denna hemlighet, utan bekände alltsammans för Erik

Fortsättning på sidan 8

Fortsättning från sidan 7

och för sin själasörjare, den av församlingsborna mycket omtyckte kyrkoherden Johan Gustav Een i Toresund. Detta skedde på Bosved den 9 november 1769. På begäran utfärdade kyrkoherden ett kort intyg om beaktelsen.⁶ Det torde ha varit på Erik Brunns begäran som intyget skrevs, för det är han som nu närmast agerar. Torparen Anders Andersson i Ljungberg bevitnade skrivelsen, och därmed var det säkerligen sörjt för att historien skulle bli känd på bygden. Man anar den tryckta stämningen som rådde i familjen, eftersom de tre äldsta barnen lämnade Bosved detta år¹⁵.

Rustmästare Brunn för nu ned till familjens tidigare hemort, men av ökänd anledning inte förrän den 17 december. Väl framme i Gåsinge kallade han samman fjärdingsmannen Peter Dillström, nämndemannen Erik Persson i Blacksta samt vicekorpralen Olof Wängström. Tillsammans begav sig sällskapet till Garskog där de konfronterade Daniel Mårtensson med hustru Karins berättelse. Förhöret började kl 11 på kvällen och höll på till fram emot kl 5 på morgonen! Daniel nekade envist till anklagelsen och menade att "det ser ut som om ni vill ha huvudet av mig". Men då Dillström till slut läste upp kyrkoherde Eens intyg, veknade Daniel och bekände efter att ha rådgjort med sin hustru som låg i sängen.

Peter Dillström upprättade ett kortfattat protokoll som med namn och bomärken bevitnades av Erik Persson och Olof Wängström, varpå man sedan lämnade Garskog. Daniel följde fjärdingsmannen och nämndemannen till Lövbråten (numera riven gård en km sydväst om Garskog⁴¹). Under denna morgonpromenad berättade han litet mer utförligt om vad som hänt mellan honom och hustru Karin.

Daniel Mårtensson mädde nu dåligt och det blev nog ingen trevlig julhelg för hans del. Anders Persson i Vängsö och Olof Ersson i Björkatorp mötte honom på landsvägen fem dagar efter jul. Han bad då Anders att hälsa rustmästare Brunn när han träffade denne, "och berätta att det var galet förspänt och att han hade ingen ro, i synnerhet om nätterna". När Olof Ersson inflikade att "de nog inte skulle ta huvudet av Daniel" så svarade denne "att det vore bättre än att alla skulle peka finger åt honom".

Rättegång

Med anledning av det inträffade lät kronobefallningsmannen Peter Hedenström instämna Daniel Mårtensson och hustru

Karin Johansdotter till Daga härads vinterting 1770 som hölls i Gåsinge by. Rannsakingen började den 17 januari med att kyrkoherde Eens och fjärdingsmannen Dillströms skrivelser presenterades för rätten.

Först hördes hustru Karin som erkände utan förbehåll. Domaren frågade henne då om hon visste vad det var för straff för en sådan gärning? På det svarade hon, att hon visste att gärningen var svår och att straffet var därefter. Säkert kände hon till den korta och kärva texten i missgärningsbalkens 56 kap, 1§: *Gör gift man hor med annan mans hustru; miste båda livet.*

När rätten sedan övergick till Daniel Mårtensson, så påstod han sig vara oskyldig till det emot honom angivna brottet, som han på intet sätt kunde erkänna.

Fjärdingsmannen Dillström och nämndemannen Erik Persson vittnade därefter om vad som framkommit vid förhöret den 17 december och att Daniel då erkänt brottet och inte motsatt sig den skrivelse som Dillström upprättat.

I sitt yttrande över dessa vittnesmål, menade Daniel att hans uttalanden vid förhöret hade förvrängts och att han ingalunda erkänt något brott. Han yrkade dessutom på att bli med vittnen övertygad.

Nästa vittne var vicekorpralen Wängström som också intygade att Daniel Mårtensson faktiskt erkänt brottet. På det förklarade Daniel, att han inte kunde minnas allt vad som sagts vid förhöret. Men han påminde sig om att när han en natt legat över på soldatorpet, så skulle hustru Karin honom ovetande lagt sig i samma säng. Men något umgänge med henne kunde han inte erkänna.

Slutligen vittnade Anders Jansson om den gången han åt middag i soldatorpet och Anders Persson i Vängsö om mötet på landsvägen. Över dessa vittnesmål hade Daniel Mårtensson inget att tillägga. Målet fick nu vila till den 19 januari eftersom man påföljande dag skulle behandla taxeringsärenden.

När rannsakingen fortsattes den 19 januari pressade man Daniel Mårtensson på en bekännelse och till slut föll han till föga och erkände att han några gånger haft "köttslig blandelse" med rustmästare Brunns hustru. I ett sista förtvivlat försök att rädda skinnet påstod han att lamheten i högra benet hade förvärrats några år tidigare då han varit sjuk och sängliggande under 18 veckor. I samband därmed skulle han ha blivit svagsint. Några vittnen kunde visserligen bekräfta att Daniel hade varit mycket sjuk, men att han skulle ha blivit svagsint på kuppen var det ingen som hade hört talas om. Samtidigt kunde man konstatera att det inte var något fel på Karin Johansdotter. Hon var av medelmåttig stadig växt och sades ha ägt en

god hälsa.

Rätten under ordförandeskap av härads hövdingen Johan Adlerklo kunde nu avkunna domen. Daniel Mårtensson och Karin Johansdotter dömdes till döden för dubbelt hor i enlighet med det här tidigare citerade lagrummet. Men samtidigt hemställde häradsrätten till Svea Hovrätts prövning om inte de bägge i stället kunde avstraffas med tre veckors fängelse vid vatten och bröd samt vanlig avlösning. Dödsdomar skulle ju fö alltid fastställas av hovrätten.

Efter det att domen avkunnats, förklarade rustmästare Brunn att han inte längre ville sammanleva med sin hustru i den händelse hon skulle benådas till livet. Han anhöll därför om äktenskapsskillnad och tillstånd att få träda i annat gifte. Detta beviljades också under förutsättning att han efter hovrättens utslag ansökt och erhållit skiljebrev från domkapitlet i Strängnäs. I domkapitlets arkiv finns också handlingar om skilsmässan och i husförhörslängden står en notering om att hustru Karin blivit skild från sin man¹⁶.

Daniel Mårtenssons hustru Brita Nilsson förklarade däremot att hon ville förlåta sin man och fortsätta att sammanleva med honom ifall han benådades till livet.

Svea Hovrätts utslag är daterat den 7 maj. Där omvandlades dödsstraffen till 28 dagars fängelse vid vatten och bröd. Dessutom skulle Daniel erlägga 4 daler smt och Karin 2 daler smt till Gåsinge kyrka och båda skulle undergå en söndag öppenbar kyrkoplukt.

En splittrad familj

Kvar på Bosved var nu Erik Brunn och de två småflickorna Katarina 7 år och Maja Stina 2 år. Hustruns plats intogs av en hushållerska. Som tidigare nämnts hade de tre äldsta barnen lämnat hemmet år 1769. Sonen Per synes ha flyttat till Kattnäs socken och har inte kunnat följas. Det var förmodligen med anledning av Pers flyttning som Erik Brunn överlät lantbruket på en hälftenbrukare.

I början av 1770-talet tjänade sonen Johan som kusk och dottern Anna som piga på Horns säteri i Överenhörna¹⁷. Gods-herren på Horn var major von Furman som varit Erik Brunnns kompanichef, vilket torde vara förklaringen till att de båda syskonen tjänade just där. Johan försvann från Horn vid mitten av 1770-talet. Anna har jag kunnat följa fram till 1787 då hon tjänade piga hos prästen Jonas Blom i Överenhörna¹⁸. Sedan är också hon försvunnen.

Rustmästaren Erik Brunn erhöll på egen begäran avsked från det militära den 17 december 1770¹⁹. Påföljande år avflyttade han från Bosved och därefter har jag inte lyckats spåra honom.

Hustru Karin dyker upp år 1779 i Viby, Björnlunda socken dit hon inflyttat från Stockholm²⁰. Hon kallades här inhyses-änkan Kajsa Jansdotter. Tillsammans med henne bodde den tolvåriga dottern Maja Stina. Vad som hänt med dottern Katarina är okänt. Åren 1780-86 bodde hustru Karin i Berga, också i Björnlunda²¹. Därifrån flyttade hon till Frustuna socken, men där har hon inte med säkerhet kunnat identifieras.

Slutligen har vi dottern Maja Stina Brunn som fr o m 1781 fick klara sig på egen hand. Hon tjänade piga på diverse ställen i Björnlunda och Gryts socknar. År 1788 fick hon en utomäktenskaplig son, Gustav, då hon var piga i Jordans-torp²². Så småningom kom hon till Gransjön i Frustuna där hon träffade gruvarbetaren Sven Bergström, med vilken hon gifte sig den 8 september 1793²³. Eftersom Sven var bergsmansson från Ljusnarsberg, så är det väl troligt att han kommit till socknen för att arbeta vid Sigtuna koppargruva. Gruvan sägs emellertid vara öde år 1793 och samma år skrevs Sven som uppsättare vid Ehrendals bruk²⁴. År 1796 fick Sven Bergström anställning vid Åkers Styckebruk och familjen flyttade då till Sandvik i Åkers socken. Maja Stina Ersdotter Brunn avled av feber, 50 år gammal i Sandvik den 29 november 1817²⁵.

*Lars-Gunnar Sander,
Forshaga*

Fotnötter:

- ¹ gmr 1744, sid 281.
- ² Ulla Johansson: Rulla över befälskårerna vid Sveriges armé och flotta 1755.
- ³ mtl 1744, sid 486.
- ⁴ Åkers IF och Gåsinge-Dillnäs Hembygdsförening: En vandring i tiden genom Åkers och Gåsinge Bergslag.
- ⁵ mtl 1745, sid 461.
- ⁶ Daga härads domb 1770 vt.
- ⁷ gmr 1750.
- ⁸ Kungl Södermanlands regemente under 350 år (red G Henricson och N Ohlsson).
- ⁹ gmr 1761.
- ¹⁰ gmr 1768.
- ¹¹ mtl 1766, sid 670.
- ¹² mtl 1767, sid 609.
- ¹³ mtl 1769, sid 638.
- ¹⁴ Karl K:son Leijonhufvud: Kungl Södermanlands regementes historia 1771-1915, Tredje delen.
- ¹⁵ mtl 1770, sid 599.
- ¹⁶ Toresund AI:4, sid 207.
- ¹⁷ Överenhörna AI:1, sid 48.
- ¹⁸ Överenhörna AI:s, sid 77.
- ¹⁹ gmr 1774.
- ²⁰ Björnlunda AI:2, sid 213.
- ²¹ Björnlunda AI:2, sid 34 och AI:3, sid 36.
- ²² Gryt C:2.
- ²³ Frustuna E:1.
- ²⁴ mtl 1793, sid 627 och mtl 1794, sid 717.
- ²⁵ Åker F:2, sid 44.

Den.2/3 1811

Kungörelse angående deras skyldighet som hos sig intaga och hysa Utländska ankommande Personer.

Till underdånigst åtlydande af Kongl. Majjts ankomne och nu upläste Nådiga Kungörelse af den 19 i förlidne Månad, angående hvad som i anseende till Utländske Resande iagttagas bör, warda samtliga denna Stadens Husägare och

Innewånare härigenom på det alfvarligaste förständigade att enär någon hädaneftre ankommen Utländsk Resande begär någodt rum här i Staden att bebo, det må åligga Husvärden att inom 24 timmar efter den resandes ankomst vid 6 R:dr 32 Sk vite sådant hos Stadens Borgmästare och Ordningsman tillkännagifva.

”Fader okänd,”

Ett stoppmärke på släktforskarens väg, som många tror att man inte kan passera.

Vid mitt föredrag den 13 mars i Vuxenskolan i Eskilstuna framställdes flera önskemål om att jag skulle sammanfatta vad jag då sade och ordförande föreslog att det skulle kunna införas i Anbudet. Jag tänkte därför i korthet gå igenom vad jag vid detta tillfälle främst poängterade.

Det första man finner är i födelseboken, där står ”fader okänd”. En ganska nedslående upplysning som gör att många nybörjare tänker ”nu är loppet kört” och så kanske de lämnar den personen för att gå till något mer lättare. Nej, så lätt får man inte ge upp! Följ modern i ett par husförhörslängder, kanske gifter hon sig med barnets fader. Kanske finner forskaren, i lysningsboken ett faderskaperkännande, eller i husförhörslängden ”deras barn före giftermålet”.

Men oftast är det inte så lätt. Flickan finns där med sitt barn. Är det före eller efter 1864 så är det två olika lagar som gäller. Före denna tid var det ett brott att avla barn som ogift. Man hade enligt lagen begått ett lönskaläge och vid det skulle man straffas att böta både till kyrka och domstol.

Därvid är vi inne på studiet av domböcker. För att hitta kontrahenterna snabbt så skall man se efter i slutet av domboken, där brukar finnas en saköreslängd, en förteckning över de som har bötfällts på tungen. Finner man dem inte där, undersöks ytterligare domböcker. I den saköreslängd där man finner domslutet, är också angivet var målet kan återfinnas i domboken.

Dessutom kan uppgiften återfinnas i kyrkans räkenskaper och förteckningen över de som stått kyrkoplikt. (Se exempelvis Henrik Anderös bok ”Läsebok för släktforskare” sidan 50, straff- och avlösningsslängd).

I faderskapsmål efter 1864 är målet ett tvistemål. Då var det ett mål mellan två parter och den som flickan angav fick då erkänna att han var far till barnet eller värja sig.

Namnlikheter förs vid dop av pojkar. Of-

tast är det väldigt påtagbart att många flickor ger sina söner fadern förnamn, men lika ofta ser man hur dessa barn byter namn, när de själva blir vuxna. Från det att de burit mors- eller styvfars patronymikon, så tar de sig ett eget efternamn och vid närmare studium kan man finna att det är en person som man kan återfinna tidigare i moderns närhet. Vi får inte förglömma att före 1901 kunde man hos pastors-ämbetet byta till det namn som man ville ha, genom att man vid ett husförhör meddelade att man bytt namn så ändrades det i husförhörslängden.

I andra juridiska handlingar kan man också finna barn som ihågkommit av sin far, dels genom testamente och dels genom bouppteckningshandlingar.

Vi har en hel del forskare som har förvånats över födelsebokens kortfattade meddelande ”Föräldrarna okända, modern 32 år”.

Under tiden 1778 till 1917 kunde föräldrar vara okända, förutsatt att de till kyrkan lämnade ett förslutet konvolut, i vilket föräldrarnas namn angavs. Detta konvolut skall finnas i kyrkoarkivet under signum HIII (inneliggande handlingar till födelseboken).

Under förutsättning att barnet föddes under senare delen av 1800-talet kan de s k Barnmorskedagböckerna vara av intresse. De är ojämnt förda och saknas i flera fall. Man finner dem i provinsial- eller stadsläkarens arkiv.

En annan grupp, vars föräldrar kan vara svåra att finna är barnhusbarnen. I husförhörslängden finner man dem som fosterbarn med ordningsnummer. ”Barnhusbarnet 2134 Otto Vilhelm Berggren”. Denna upplysning gör att man kan finna vederbörandes dossier på ett arkiv och se vem eller vilka som anges som föräldrar, eller vem som inbetalat en summa för barnet.

Till slut vill jag lämna uppgift på några speciella avsnitt i olika skrifter som kan vara av intresse vid studium av detta ämne: Per Clemensson Kjell Andersson: Släktforska steg för steg, 5. upplagan (1997) sid. 34 -35 (Barnmorskeböcker), sid. 34 (Formulär för HIII) och sid. 34 (Utomäktenskapliga barn, fosterbarn och adoptivbarn). Elisabeth Thorsell och Ulf

Schenkmanis: Släktforskning, vägen till din egen historia, sid. 98 (oäkta barn). Släktforskarnas årsbok 1997: Sid. 35: Att forska om barn på Allmänna barnhuset.

Sid. 51: Hade barnhusbarnet någon framtid?

Sid. 63: Några barnhusbarn i Ramsele.

Som jag sade i mitt föredrag, så är alla välkomna att skriva till mig om frågor i detta ämne. Kanske kan jag komma med andra tips.

Adressen är:
Blixtgatan 7, 754 31 Uppsala.

Gösta Brandberg

Föreningslokalen

Visste du att det kommer allt mer material till föreningslokalen. Vårt bibliotek utökas ständigt och det kommer alltför många föreningsblad från när och fjärran. Många föreningar har tydligen sett vår Anbudet och skriver att dom vill börja byta tidning.

Det står en nyrenoverad overhead projektor i lokalen som kan användas vid olika sammankomster. Overhead projektorn är skänkt av Swecon HB.

Dessutom så blir läsarna ombyggda nu, en efter en så att dom klarar av kort på högkant.

Så kom gärna upp till lokalen och titta på vad som är nytt och som just du kan använda.

Till hösten kommer vi på allvar att itu med att göra en släktforskarförteckning, programmet har kommit styrelsen tillhanda, men förmodligen så är många av våra medlemmar upptagna av annat under sommarmånaderna, så vi drar igång till hösten med det.

Anita Carlsson, sek.

Vi ställde några frågor:

- Vad saknar Du?

- Anita: Datakunskap när det gäller släktforskarprogrammen. Dessutom måste vi skaffa oss kunskap om vad som finns på Stadsarkivet och vad som gäller där numera. Dom har ju tyvärr bara öppet på kontorstid.

- Gerd: Samma här, vi behöver få mera utbildning och kunskap om det som vi har i datorerna i lokalen för att kunna hjälpa medlemmarna som kommer hit!

- Vilken typ av träffar skall vi ha för våra medlemmar?

- Gerd: Dataträffarna har varit mycket populära, så det behöver vi ha oftare. Vi kan ju också utnyttja anslagstavlan i lokalen för att informera varandra om våra önskemål

- Anita: Dataträffar, problemlösarträffar. Resor i föreningens regi.

- Har Du något speciellt resmål Du tänker på?

- Anita: Varför inte fråga om några vill resa till Karlstad på Släktforskar dagarna?

- Gerd: Ja det kan ju vara något att tänka på!

- En sista fråga: Hur skulle Du vilja utveckla utnyttjandet av lokalen, räcker antalet lokalvärdar, kan vi utöka öppettiderna till en gång i veckan om vi har flera lokalvärdar?

- Gerd: Ja gärna fler som hjälper till i lokalen med mera öppet, för det finns ju så mycket att ta vara på där!

- Anita: Mera folk som ställer upp, med bättre service för medlemmarna som följd det ger också bättre utnyttjande av lokalen. Vi kanske kan få någon "pensionär" att ställa upp på dagtid.

- Tack skall Ni ha för att Ni ställde upp, får jag nu bara ta ett par bilder också, så att vi får pryda tidningens framsida,

OUCH DÅ STREJKAR NATURLIGT-VIS KAMERAN!

"Redaktören"

Ägandeförhållanden

Mantal

Beteckning för jordegendoms storlek. 1 mtl, ½ mtl. ¼ mtl. Ett mantal ansågs under 1600-talet kunna ge uppehälle åt en familj, bära en fastställd skatteenhet.

För 1 mtl, krävdes då 6 – 20 tunnor utsäde i god jord. (En tunna säd var c:a 147 lit.)

Fastigheten var belagd under skatt och bestod av mantalspenningar, en personlig skatt 1605 – 1938. Ett öre per år och hushållsmedlem över 12 år.

Denna skatt omräknades vid olika tillfällen i nya aktuella myntsorter och från 1863 fastställdes den till 40 öre per man och 20 öre per kvinna.

Andra pålagor var boskapspenningar, en skatt som utgick för varje kreatur och varje tunnlands utsäde, den ändrades 1642 till årliga räntan (grundskatt). Påлага var salpeterskatten (salpeter användes för kruttillverkning).

För att hålla reda på allt detta infördes mantalslängder, där förtecknades alla personer, husfäder med sin familj, inneboende och anställda. Under 1500- och 1600-talen var de även utskrivningslängd för krigsväsendet.

Frälsehemman, Frälsejord

Jord som var befriad från grundskatt till kronan.

Allmän frälsejord som var befriad från jordeboks- och mantalsräntan.

Ypperlig frälsejord var befriad från alla pålagor.

Kronohemman

Fastighet som tillhör kronan och innehas

av kronobonde under åborätt.

Åborätt

En icke tidsbegränsad ärftlig besittningsrätt till annans jord.

Vanligen innebar detta också rätt att friköpa fastigheten. Åborätten infördes i slutet av 1600-talet och ersattes med en ny form 1926.

Skattefrälsehemman

Kom till på 1600-talet när kronan till adeln sålde sin rätt till skatteuppbörd från ett skattehemman.

Skattehemman och skattejord

Ett hemman som innehades av en fri bonde (skattebonde) som ägde jorden. Han erlade skatt till kronan eller till innehavaren av skattefrälsehemman.

Skatteköp

Ett förvärv av kronohemman. Genom dessa köp av kronohemman förändrades kronohemmanen till skattehemman. Under perioden 1701 – 1805 blev c:a 3/5 delar av samtliga kronohemman omvandlade till skattehemman.

Skattevrak

När en bonde vanhävdade sin gård eller inte kunde betala sin skatt kunde äganderätten gå över till kronan.

Rå och rör, råmärken

För att markera sin ägda mark uppsattes märken i gränsen mot grannen: råmarke, det kunde vara råsten eller rösen. Mellan socknar finns också råmärken av sten.

Rote, rotehållare och rotebonde

För husförhör, skolundervisning, brandskydd indelades städer och även socknar i rotar. För indelningsverket som skulle

Fortsättning från sidan 11

se till att det fanns soldater att tillgå utgjorde en rote ett krav på att en by eller ett par gårdar skulle hålla en krigare. Rotehållaren var i regel den största gården men det kunde vara flera rotebönder som tillsammans fick se till att det fanns en båtsman eller soldat. Ofta var det den största gården som blev stamrot.

Årliga räntan

Beskatning av jordinnehav infördes från 1540-talet i jordböcker. Dessa böcker är våra äldsta skattelängder. I en jordebok uppges vem som är ägare eller brukare av en viss jordbruksfastighet. Vidare skall framgå om denna utgöres av kronojord, frälsejord eller skattejord.

De båda förstnämnda var i regel befriad från grundskatt. Skattejorden som ägdes av innehavarna, skattebönderna själva, fick dra en stor skattebörd.

Älvsborgs lösen

Under längder av tillfälliga skatter och gälder finner vi vår äldsta längd av detta slag, det är Älvsborgs lösen av 1571.

Bakgrunden var att fästningen Älvsborg skulle lösas tillbaka från danskarna. Priset var satt till 150.000 rdr. Det innebar att man utskrev en tiondel av den dekla-

rerade förmögenheten som skatt till kronan.

År 1613 var det en ny lösen för fästningen men nu var summan hela 1000.000 rdr. Nu fördelades skatteuttaget över 6 år mellan 1614 - 1619. Eftersom skatten denna gång uttogs på personer blir längderna en viss motsvarighet till mantal-slängder. Man kan säga att man upptog en person-skatt. Ett par siffror att nämna. Hantverkare fick betala 6 daler, en dräng 2 daler.

Ödehemman

Skattebefriat hemman eftersom det saknade åbo.

Arvejord

Som framgår av namnet är det ärvd jord. Vid försäljning av sådan jord skulle den först erbjudas till närmaste släkten och efter ett givet mönster. Fädernejord till fädernefränder, modernejord till modernefränder. Dessa hade således förköpsrätt. Uppbudet som skulle ske tre gånger infördes i domstolens protokoll vid tre på varandra följande ting. Förfarandet upphörde 1875.

Avlingejord

Är följen av arvejorden som måste förvävas genom köp eller byte och ej genom arv.

Laga skifte

Är en svensk jorddelningsreform som 1827 ersatte äldre skiftesstadgar. Under 1800-talet åstadkom man på grund härav att byarna sprängdes och grunden lades för en snabb utveckling av jordbruket.

Föregångarna till laga skifte var enskifte och storskifte. Storskifte som var en jorddelningsreform från 1757 och 1762 syftade till att samla en gårds ägor till ett fåtal ägoloetter. Därigenom skulle det bli rationellare drift. Skiftet företogs på bybornas egen begäran.

Enskifte innebar att man omfördelade ägorna i en by så att varje gård fick ett sammanhängande område. Det var aktuellt under början av 1800-talet.

Källor till ovanstående är hämtade från Henrik Anderös och Börje Furtenbachs handböcker.

Detta är inhämtat i samband med en veckokurs.

Anita Carlsson sekr.

**Protokoll från
föreningens årsmöte
99 03 13**

1. Mötets öppnande

Årsmötet öppnades av ordförande Nils Arne Carlsson.

2. Val av ordförande och sekreterare för årsmötet

a. Till årsmötets ordförande valdes Nils Arne Carlsson.

b. Till årsmötets sekreterare valdes Anita Carlsson.

c. Inga övriga funktionärer valdes.

3. Val av justerare tillika rösträknare.

Inggård Jensen och Margareta Bergqvist valdes att justera årsmötesprotokollet.

4. Godkännande av dagordningen

Årsmötet godkände dagordningen.

5. Årsmötets stadgeenliga utlysande

Frågan om årsmötet blivit stadgeenligt utlyst godkändes av årsmötet.

6. Föredragning av verksamhetsberättelsen för år 1998

Årsmötesordförande uppdrog åt var och en att under några minuter läsa igenom

verksamhetsberättelsen och denna godkändes sedan av årsmötet.

7. Fastställande av balans- och resultaträkning för år 1998

Årsmötet godkände 1998 års balans- och resultaträkning.

8. Föredragning av revisionsberättelse för år 1998

Torsten Cederblad läste upp revisionsberättelsen för år 1998 och föreslog ansvarsfrihet för styrelsen.

9. Beslut om ansvarsfrihet för styrelsen för det gångna året.

Årsmötet beviljade styrelsen ansvarsfrihet för år 1998.

10. Val av funktionärer för kommande verksamhetsår.

a. Val av ordförande för år 1999. Valberedningens förslag, Arne Carlsson, som årsmötet godkände.

b. Val av tre styrelseledamöter på två år. I tur att avgå: Margareta Gustafsson, Margareta Bergqvist och Kajsa Nilsson.

Kvar till nästa år är: Anita Carlsson, Britt-Marie Stenquist-Ason.

Margareta Gustafsson, Margareta Bergqvist och Kajsa Nilsson omvaldes på två år, 1999 - 2000.

Fyllnadsval efter Björn von Porat som valdes på ett år (enligt eget önskemål) 1998.

Valberedningens förslag var Björn von Porat och årsmötet valde Björn von Porat för 1999.

c. Val av två revisorer för ett år

Valberedningens förslag, omval av Torsten Cederblad och Ulla Rettler. Årsmötet valde Torsten Cederblad och Ulla Rettler till revisorer för ett år.

11. Val av kontaktperson för Eskilstuna Stadsbibliotek

Valberedningens förslag var Björn Lindvall och årsmötet valde Björn Lindvall som ombud.

12. Val av kontaktperson för Strängnäs Bibliotek

Valberedningens förslag var omval av Margareta Bergqvist och årsmötet valde Margareta Bergqvist som ombud.

13. Val av valberedning

Årsmötet valde Lars Henning från Strängnäs och Siw Petterssén från Eskilstuna, med Lars Henning som sammankallande.

14. Fastställande av budget och handlingsprogram för 1999

Efter diskussion om budgeten som styrelsen lade fram för årsmötet så godkändes den. Styrelsen hade tagit fram förslag på investeringsäskande för inköp av en ny dator, eftersom kraftfullare dator måste inköpas för att kunna hantera olika program och CD-ROM skivor. Dock kunde

ordförande meddela att inköp kommer att göras av en dator från Föreningsbanken för 100,00 kr. Denna dator måste dock utrustas med mer minne men det kommer ändå att bli billigare än att köpa en ny. Årsmötesdeltagarna uppdrog åt styrelsen att på billigaste sätt göra nödvändiga inköp för att få en fungerande dator.

Ordförande Nils Arne Carlsson informerade årsmötesdeltagarna om hur bearbetning av föreningens register pågår.

15. Fastställande av årsavgift för 2000
Efter förslag från Kjell Ivarsson bordlades denna fråga till ett höstmöte.

16. Rapport om verksamheten

Margareta Bergqvist informerade om kommande träffar i Strängnäs och Anita

Carlsson meddelade om kommande träff i föreningslokalen den 20 mars då vi tittar på olika släktforskarprogram.

17. Övriga frågor

Inga övriga frågor kom upp.

18. Årsmötet avslutas

Ordförande Nils Arne Carlsson avslutade årsmötet kl. 14.00

Eskilstuna 98 03 15

Vid protokollet:

Anita Carlsson

Protokollet i original är justerat och förvaras på sedvanligt sätt (red. anmärkning).

Vi söker Dig

Som är intresserad av att hoppa in och hjälpa till med föreningens verksamhet:

- Registrering och kontrolläsning av släktdata, i det nya registret.
- Planering och genomförande av resor.
- Planering för och genomförande av föreningens 20-årsjubileum med en ambulande utställning som börjar på Eskilstuna Stadsbibliotek.
- Vill vara med som lokalvärd.
- Vill vara med och starta upp och genomföra kurser i släktforskning både för nybörjare och sådana som är lite mer vana.
- Vill vara med i en redaktionskommitté för att jobba med tidningen.

Till Minne

Lennart Karlsson, en av föreningens medlemmar har gått ur tiden. Redaktionen bad Ingvar Hoffmann att berätta lite om Lennart så som han och Eva minns honom.

Lennart föddes i Granlund, Barva församling 28 september 1926. I unga år drabbades Lennart av Polio, som senare i livet skulle göra honom rullstolsbunden, men med sitt starka psyke hindrade det inte honom att vara aktiv, både inom arbets- och föreningslivet. Lennart gick i Urmakarlära hos Kumlins uraffär i Eskilstuna, där han sedan fick fast tjänst.

Senare i livet hade han egen firma för urreparationer. De sista 16 åren tillbringade Lennart mycket av sin tid vid sommarstugan i Björsund, där han fick utlopp för sitt trädgårdsintresse, främst blomsterodling och då drivning av gladioluslökar.

Den färgprakten var fantastisk. Ett år hade han inte mindre än 380 st blommande Gladiolus. De sista åren tröt tyvärr krafterna, och hösten -98 sålde han

sitt sommarparadis. Lennart var också en mycket aktiv släktforskare, och har forskat nio led bakåt och kom ner till 1670. Eftersom han började rätt tidigt fanns inte de fina program vi använder, utan han gjorde ett eget till sin dator.

Jag minns under våra diskussioner om släktforskning, att jag beklagade mig att varken Eva eller jag hade några band med Sörmland, medan Lennart hade endast en person i sin släkt som flyttat från landskapet till Stockholm, och där senare avlidit. Lennart var som jag tidigare nämnt mycket datakunnig, och var en av upphovsmännen till föreningens dataregistrering i PC-file av Eskilstuna kommuns kyrkoförsamlingars böcker.

Då Lennart, på grund av sin sjukdom, visste att hans dagar var räknade, uttalade han sig för mig och Eva, om sina önskningar ang. begravning, samt övrigt som tillkommer. Detta är nu utfört, men det känns ett stort tomrum efter en så god kamrat.

Ingvar Hoffmann

Avlidna medlemmar

Avlidna medlemmar vars bortgång kommit styrelsens kännedom.

Gunne Torstensson Strängnäs

Lennart Karlsson Eskilstuna

Birger Jarås Hälleforsnäs

Eskilstuna- Strängnäs Släktforskarförening.

Verksamhetsberättelse för 1998

Styrelsen har bestått av följande ledamöter: **Arne Carlsson ordförande, Kajsa Nilsson, vice ordförande, Anita Carlsson, sekreterare, Britt-Marie Stenquist-Ason, kassör till och med 30/6, Margareta Gustafsson kassör från och med 1/7, Margareta Bergqvist och Björn von Porat.**

Björn von Porat ville enligt egen önskan endast väljas för ett år.

Lokalvärdar för föreningslokalen har under året varit: Gerd Niedergesäss och Anita Carlsson (ej sekreteraren).

Årsmötet var förlagt till Eskilstuna Stadsbiblioteks lunchrum och i år var det många medlemmar som ställde upp för att övervara årsmötet. Årsmötet bestämde att ta upp den vilande föreningstidningen "Anbudet" och att försöka få ut den till medlemmarna med jämna mellanrum.

Efter årsmötet höll Bror-Erik Ohlsson ett föredrag om Eskilstunas tidigaste historia som även kommer att ges ut i bokform om några år.

Till redaktör för Anbudet utsågs Arne Carlsson och i början av maj kom det första numret av Anbudet ut, vilket har mottagits mycket positivt av medlemmarna. Medlemmar som bor långt ifrån Eskilstuna eller Strängnäs och är med i vår förening har hört av sig på olika sätt när dom fått tidningen i sin hand och det är styrelsens förhoppning att den ska kunna fortsätta att komma ut med jämna mellanrum.

Anbudet har under året kommit ut med 3 nr.

Under året har föreningslokalen varit öppen enligt tider angivna i Anbudet.

På grund av stor arbetsbelastning på styrelsemedlemmarna och kort varsel så har inte någon kunnat övervara det Regionala mötet som hölls på våren i Stockholm.

Till ombud för släktforskar dagarna i Jönköping utsågs Kajsa Nilsson.

Det första steget till en gemensam hemsida för Sörmland är på gång.

Föreningen har via Arne Carlssons försorg fått 3 st datorer (helt kompletta) i gåva från Volvo Wheel Loaders. Till föreningens tidigare dator har även köpts in en CD-läsare.

Anita Carlsson har haft två st. informationsträffar om släktforskning hos Resursgruppen på Företagens Hus. Kajsa Nilsson har också haft informationsträffar som Medborgarskolan anordnat i början av hösten i Strängnäs.

Kurser: Under hösten hade Britt-Marie Stenquist-Ason en nybörjarkurs i Eskilstuna som gick i Studieförbundet Vuxenskolan regi och Kajsa Nilsson hade en nybörjarkurs, också under hösten, i Strängnäs i Medborgarskolan regi. Anita Carlsson har under hösten haft en kurs i handskriftsläsning i föreningens lokaler och som endast vände sig till föreningens medlemmar.

11 st protokollförda styrelsemöten samt dessutom årsmöte i mars och årsmöte i oktober har hållits.

Styrelsen vill härmed tacka alla som har ställt upp och hjälpt till med allt arbete.

23 februari anordnades en träff i Åkers Styckebruk för visning av det arkiv som finns bevarat där och den leddes av Tord Magnusson.

28 mars var det en anbytarträff i föreningslokalen.

4 maj ordnades ett föredrag i Strängnäs med före talmannen Ingegerd Troedsson. Mötet hade samlat ett 20-tal medlemmar, dessutom var allmänheten inbjuden via annonser. Ingegerd Troedsson kåserade runt sina anmärningar och efteråt var det samkväm med kaffe.

14 maj var det säsongsavslutning med kaffe i föreningslokalen.

6 juni var en bussresa anordnad av Björn von Porat och med Arne Carlsson som chaufför. Resan tog medlemmarna runt i norra Södermanland med besök i tre st kyrkor och besök på Mälsåkers Slott och sedan avslutning med eftermiddagskaffe i Toresunds hembygdsförenings lokaler.

12 september öppnades föreningslokalen för höstsäsongen.

15 september föredrag i Strängnäs med arkivarie Per Clason från krigsarkivet och då hade även allmänheten hade bjudits in. Detta möte hade samlat 27 personer.

19 september samlades omkring 15 personer i Eskilstuna Stadsbibliotek för en träff under "Surfa - Internet" med visning för släktforskare vad man kan finna via Internet i detta ämne.

29 september föredrag på Eskilstuna Stadsbiblioteks lunchrum med Barbro

Nordlöf över ämnet "Om konsten att sätt kött på benen, eller hur får man veta mer?" Föredraget besöktes av 20 medlemmar.

3 - 4 oktober anordnades bussresa till Leksand för föreningens medlemmar och där deltog 21 st.

På årsmötet 27 oktober skulle det vara ett föredrag av Britt Hagman om "Gravstensinventering". På grund av sjukdomsfall så åtog sig Bengt Ohlin att berätta om "Den fascinerande historien om Eskilstunas första lokomotiv". På detta årsmöte tog styrelsen upp dels fastställande av medlemsavgiften 1999 och budgetförslag för 1999. Mötet hade samlat 11 st besökare.

10 november var det föredrag i Strängnäs med Ulf Berggren med ämne om smedsläkt. Mötet hade samlat mellan 20 - 25 personer.

24 november var det "Datakväll" i föreningslokalen i Eskilstuna, vilket hade samlat många medlemmar c:a 30 st var närvarande och tyvärr fick några medlemmar inte tillfälle att söka i de olika registren.

Dessutom har några medlemsträffar både under våren och hösten ordnats i Strängnäs Bibliotek som Margareta Bergqvist stått för.

Eskilstuna-Strängnäs Släktforskarförening har under året fått bidrag dels från:

Strängnäs Kommun	1000,00
Medborgarskolan i Strängnäs för föredragshållares arvoden och resor med c:a	1600,00
Studieförbundet/Vuxenskolan Eskilstuna för resa till Leksand med	300,00
Studieförbundet/Vuxenskolan Eskilstuna för kursverksamhet	225,00

Antal medlemmar	
1998	1997
228 fullbetalande	292 fullbetalande
Antal familjemedlemmar	
48 betalande	48 betalande
Totalt	
276 medlemmar	340 medlemmar

En minskning med 64 fullbetalande medlemmar vilket till stor del förmodligen beror på minskad kursverksamhet under året, samt utrensning av "luftmedlemmar". Medlemsavgiften för 1998 har varit följande: 100,00 kr fullbetalande medlem och 20,00 kr för familjemedlem.

Styrelsen:

Arne Carlsson, Kajsa Nilsson, Anita Carlsson, Margareta Gustafsson, Britt-Marie Stenquist-Ason, Margareta Bergqvist, Björn von Porat

Latinska ord Yrkestitlar

Lancemannus	Länsman
Tonnarum Ligator	Tunnbindare
Adjunctus ex officio	Officiell Adjunkt
- " - sacri minister	Pastors Adjunkt
Advocatus ecclesiae	Kyrkofogde
Aeditus	Klockare Kyrkotjänare Kantor
Altarista	Altarpräst
Buccinata	Trumpetare
Campanarius	Klockringare
Cancionator Anni Gratiae	Nådärspredikant
Cancionator Domesticus	Huspredikant
Cancionator Officinae Ferrei	Järnbrukspredikant
Cantor	Klockare
Cappelanus	Kaplan
Comminister	Medtjänare
Choralis	Korpräst
Clerus	Präst Klerk
Coadjutor Pastoris	Medhjälpare Past. Adj.
Collaborator	Adjunkt
Compastor	Hjälppräst
Concionator	Predikant
Curatus	Kyrkopräst
Decanus	Prelat i domkap.
Domesticus	Tjänare
Exspector -tator	Präst som väntar förlänat ämbete
Loco Secretarii	Tillförordnad sekreterare
Praeceptor	Lärare Informator
Praepositus	Prost
Praesul	Biskop
Prelat	Präst
Procurator	Åklagare
Pulsator Campanae	Ringkarl
Pulsator Organi	Orgeltrampare
Sacellanus	Kaplan
Sacerdos	Präst
S.M. Adj Sacri Minister	
Adjunctus	Prästadjunkt. –Kandidat

Latinska ord övriga

Sub	Under
Sabbatum (Saturni Dies)	Lördag
Verbum	Ord
Vertus	Vänster
Rectus	Höger
Agnus Dei	Guds Lamm
Benedicamus	Lovprisningen
Offertorium	Offerskål
Introitus	Ingång Inledning
Prefation	Inledningsord framförd med hög röst, "Det ska ropas ut"
Sursum Corda	"Hjärtana uppåt" Upplyft edra hjärtan
Postludium	Orgelefterspel
Preludium	Orgelförspel
Kollekt	Samling till bön, - av gåvor
Gradualpsalm	Steg (Gradus) psalm
Hostia	Nattvardsbröd
Sanctus	Helig
Kommuion	Gemenskap delta i nattvarden
Calix	Kalk
Cuppa	Skål

Latinska ord ur födelseboken

Spurius	Född före äktenskapet
Filia	Dotter
Filius	Son
Frater	Broder
Soror	Syster
Fratris Filia	Brorsdotter
Fratris Liberi	Brorsbarn
Fratris Uxor	Brors hustru
Uxor	Hustru
Uxorius	Som tillhör hustrun
Gemini	Tvillingar
Gemelli	Tvillingar (av samma kön)
Privigna Privignus	Styvdotter, Styvson, Styvbarn
Pronepos	Barnbarns barn
Uterini	Härstammande från sin moder
Ava	Farmor, Mormor
Avus, Avusculus	Farfar, Morfar
Soroius	Systerson, Svåger
Affinis	Svägerska
Nepos Sonson	Dotterson
Juvenius	Yngling
Amita	Faster
Amica	Älskarinna
Matruelis	Kusin
Renatus	Döpt
Exhibeo	Den som bär fram
Susceptor	Den som bär barnet till dopet
Susceptor	Gudmor
Testes Dopvittne	Fadder
Testis	Vittne
Sponsor	Fadder
Benedictio	Välsignelse
Natus	Född
Natalis	Födelsedag
Natus est puer	Barnets ålder är..
Partus Förlossning	Foster
Nomen	Namn
Predie	Föregående dag
Patronymicon	Fadersnamn
Matronymicon	Modersnamn
Uterini	Härstammande från samma moder
Agnatus	Besläktad på manslinjen
Progenies	Härkomst, Släkte
Parentela	Släkt
Propinquus	Släktingar
Proles Spuries	Oäkta barn
Proles spria	Född före äktenskapet
Pupilla	Skyddslös, föräldralös
Proles	Avkomma
Abherente	Anhöring
Ascendens	Släktskap i rätt uppstigande led
Genetores	Föräldrar
Pater	Far
Mater	Mor
Paterignoto	Okänd fader
Mater Meretrix	Oäkta moder
Vitricus	Styvfader
Proavia, Proavius	Styvmoder, Styvfader
Agnat	Son född före faderns död

De latinska orden nedtecknade av sekreteraren.

Anita Carlsson

Avs: Eskilstuna - Strängnäs
Släktforskarförening
Box 141 26
630 14 ESKILSTUNA

B FÖRENINGSS- BREV

Adressat:

Kungörelse den 31 Mars 1811

Angående Gesällers och Lärlingar i
Fristaden vistande på verkstäderna under
Söcknedagarne.

Ehuru ordningsrätten redan för längre
tid tillbaka både påmint och pligtfäldt alla
dem af Fristadens Gesäller och Lärlingar
som under Söcknedagarne afhålla sig
ifrån sine Mästares och Husbönders

Werkstäder och under ett otygladt
sjelfsvåld med en inrotad och sede-
förderflig lusta för starka drycker löpa
ifrån det ena näringsstället till det andra
och under allehanda liderliga utsväfningar
förnöta sin ädla och dyrbara ungdomstid
samt åsidosätta de göromål hvartill de
blifvit antagne, och som deras Mästare
äga full rätt att af dem fordra; har likväl
Ordn.Rätten med största missnöje för-
nummit huru litet förbudet emot och straf-
fet för denna Osed verkat till sitt rätta
ändamål; hvidare af förekomne anled-
ningar Ordnings Rätten acktat nödigt att

ytterligare stadga ett vite af 1 R:dr 32 Sk.
Banco hvartill utom det ansvar Fristads
reglementet för Spasserin utsätter den
Gesäll eller Lärling gör sig förfallen, som
under Söcknedagarne beträdes med att
afhålla sig ifrån sin Mästares Werkstad,
Husbonden vid ett lika vite pligtig att icke
allenast hos Fristadens Ordningsman el-
ler Stadsfiscalen anmäla när hans Gesäll
eller Lärling ifrån Werkstaden uteblifver,
utan ock sjelf alfvarligen tillhålla alla
under deras lydno varande Arbetare, att
hvar och en i sin Class fullgör de skyl-
digheter honom åligga.

SWECON

Rikstäckande återförsäljare av Volvo anläggningsmaskiner

Swecon, Bolindervägen 100, Box 55
631 02 Eskilstuna, Tel: 016-42 95 00, Fax: 016-42 95 91
www.swecon.com